

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/516/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313215826
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2313215826.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Zlatice Javorovej a sudcov Mgr. Dušana Čima a Mgr. Jozefa Mačeja v právnej veci žalobkyne: Dopravný podnik Bratislava, akciová spoločnosť, Bratislava, Olejkárska 1, zastúpenej advokátom: JUDr. Vladimír Kán, Bratislava, Námestie Martina Benku 9, proti žalovanému: T. D., nar. XX. C. XXXX, trvalo bytom E. - E., L. XXXX/X, t. č. na neznámom mieste, zastúpenému opatrovníčkou: Y. O., zamestnankyňa Okresného súdu Galanta, o 50,50 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 5. septembra 2014 č. k. 30C/47/2014 - 45 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej i v časti trov konania potvrdzuje.

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom I. zrušil platobný rozkaz Okresného súdu Galanta č. k. 32Ro/125/2013-7 z 3. júla 2013; II. zamietol žalobu a III. žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Právne svoje rozhodnutie vo veci samej odôvodnil ust. § 115a ods. 2, § 156 ods. 3, § 200ea O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), § 11 ods. 1 písm. d/, § 14 ods. 2 zákona č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších zmien a doplnení), § 100 ods. 1, § 101, § 108, § 760 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), vecne dôvodil, že žalobkyňa je akciovou spoločnosťou s majetkovou účasťou Hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy, ktorá vykonáva mestskú hromadnú dopravu (ďalej len „MHD“), a to električkovú, trolejbusovú aj autobusovú podľa Prepravného poriadku MHD v Bratislave v súlade s dopravnými licenciami, pravidlami prevádzkovania dopravy na dráhe a so zmluvou o výkone vo verejnom záujme, ktorá stanovuje rozsah dopravy, uzatvorenou medzi žalobkyňou ako dopravcom a Hlavným mestom SR ako objednávateľom. Žalobkyňa sa žalobou domáhala uloženia žalovanému povinnosti zaplatiť jej 50,50 eur z dôvodu, že žalovaný 23. marca 2011 cestoval na linke MHD č. 50 v Bratislave a nepreukázal sa platným cestovným lístkom na výzvu kontrolného orgánu. Z hlásenia o porušení tarifných a prepravných podmienok VS: XXXXXXX z 23. marca 2011 mal za preukázané, že 23. marca 2011 bola na linke č. 50 v Bratislave č. voza 2336/1 o 10,38 hod. vykonaná revíziou so služobným číslom XXXX kontrola cestovných lístkov, pričom bolo zistené, že žalovaný, ktorého totožnosť bola overená podľa občianskeho preukazu, cestoval bez platného cestovného lístka a za nesplnenie povinnosti cestovať s platným cestovným lístkom bol žalovanému uložený postih zaplatiť žalobkyňi sumu 50 eur a cestovné 0,50 eur. Žalovaný uvedené sumy nezaplatil napriek výzve žalobkyne na ich zaplatenie z 2. mája 2011. Vo veci vydaný platobný rozkaz bol zrušený z dôvodu, že sa ho nepodarilo doručiť do vlastných rúk žalovanému, v konaní zastúpenému opatrovníčkou, ktorá vo vyjadrení k žalobe vzniesla námietku premlčania nárokov žalobkyne uplatnených v prejednávanej veci. Súd prvého stupňa prišiel k záveru, že

v prejednávanej veci žalobkyňa uplatnila právo z prepravy (nárok dopravcu na cestovné a na prírážku), ktoré sa však premlčuje v jednoročnej premlčacej dobe podľa ust. § 108 O. z.. V prejednávanej veci premlčacia doba začala plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať (uplatniť) po prvý raz podaním žaloby. V danom prípade právo z prepravy bolo možné uplatniť prvý raz 23. marca 2011 a jednoročná premlčacia doba uplynula 23. marca 2012, v prejednávanej veci si žalobkyňa svoje právo na zaplatenie sumy 50,50 eur voči žalovanému uplatnila na súde podľa prezenčnej pečiatky 19. júna 2013, teda zjavne po uplynutí premlčacej doby, na základe čoho súd prvého stupňa žalobu žalobkyne zamietol, keďže vznesenú námietku premlčania (zo strany opatrovníčky žalovaného, na ktorú bol povinný prihliadnuť) považoval za dôvodnú, keď úspešné dovolanie sa premlčania pred súdom má za následok zánik vynútiteľnosti subjektívneho práva, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. V časti o trovách konania svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a vecne plným úspechom žalovaného v konaní, ktorému však nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože mu v súvislosti s týmto konaním žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa zjavne iba v časti zamietajúcej žalobu, so zrejším návrhom na zrušenie rozsudku súdu prvého stupňa v napadnutej časti a vrátenie mu veci na ďalšie konanie. Mala za to, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Dôvodila, že Občiansky zákonník obsahuje iba základnú úpravu vzťahov vznikajúcich pri rôznych druhoch a spôsoboch prepravy a podrobnejšia úprava je ponechaná osobitným zákonom a na ich základe vydaným vykonávacím právnym normám. V prejednávanej veci ide o zákon č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestnej doprave“). Citovala ust. § 9 písm. b/, § 11 ods. 1 písm. d/ a § 14 ods. 2 zákona o cestnej doprave a čl. 6 ods. 2 a 3 Prepravného poriadku MHD v Bratislave platného v čase porušenia tarifných a prepravných podmienok a mala za to, že žalovaný sa na výzvu revízora (zamestnanca žalobkyne povereného vykonaním kontroly cestovných lístkov) 23. marca 2011 na linke MHD č. 50 nepreukázal platným cestovným lístkom alebo iným platným cestovným dokladom, preto je povinný žalobkyni v zmysle čl. 6 Prepravného poriadku MHD v Bratislave a čl. 5 Tarify MHD v Bratislave zaplatiť cestovné 0,50 eur a úhradu 50 eur, pričom táto úhrada za nepreukázanie sa cestovným lístkom nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 O. z.. Citovala znenie § 101 O. z. a uviedla, že Občiansky zákonník stojí na princípe premlčania so všeobecnou premlčacou dobou, táto doba sa použije všade tam, kde pre jednotlivé práva nie je O. z. alebo iným predpisom ustanovená premlčacia doba. Zákon o cestnej doprave neustanovuje premlčaciu dobu za nezaplatenie úhrady pri cestovaní bez cestovného lístka a preto je namieste použiť § 101 O. z., čo znamená, že pohľadávka vo výške 50 eur nebola v čase podania návrhu na vydanie platobného rozkazu premlčaná. Poukázala napr. na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Co/15/2014 z 24.2.2014, v ktorej odvolací súd rozhodoval v skutkovo totožnej veci, pričom vyhovel odvolaniu žalobkyne.

Žalovaný odvolací návrh nepodal.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a 2 písm. b/ O. s. p. v medziach odvolania (správnosť rozhodnutia rozsudkom vo veci samej teda zamietnutie žaloby, ako aj v časti trov konania, keďže rozhodnutie o trovách konania bolo závislým na výsledku konania ako celku) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania (pretože tu síce šlo o prejednanie /aj/ veci samej, popri tom však nie o prípad, v ktorom by bolo nutným prejednanie veci na pojednávaní odvolacieho súdu, nakoľko súd prvého stupňa síce rozhodol podľa § 115a O. s. p. bez nariadenia pojednávania, no nevznikla tu potreba dopĺňania ani opakovania dokazovania, nešlo tu o konanie vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a potrebu pojednávania si nevyuchoval ani žiaden dôležitý verejný záujem) a dospel k záveru, že rozsudok je v napadnutej časti vo veci samej (zamietnutie žaloby) treba považovať za správny, keďže súd prvého stupňa zistil skutkový stav v miere dostatočnej pre jeho rozhodnutie, vec správne posúdil i po právnej stránke a odvolaním uplatnená námietka na takomto nazeraní na vec nebola spôsobilá nič zmeniť.

Predovšetkým sa totiž žiada konštatovať, že odvolací súd nemal dôvod nesúhlasiť s podstatou argumentácie použitej súdom prvého stupňa na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia (čím treba rozumieť nutnosť stotožnenia sa s tými dôvodmi, pre ktoré bolo podľa okresného súdu treba žalobu zamietnuť). Odôvodnenie rozsudku vzťahujúce sa k napadnutej časti totiž nevykazovalo žiadne

logické, skutkové ani právne medzery, bolo preto i objektívne presvedčivým (ktorou presvedčivosťou tu samozrejme je nutné mať na mysli schopnosť presvedčiť kohokoľvek s výnimkou toho, kto má záujem na celkom inom výsledku konania) a odvolaciemu súdu poskytovalo možnosť sa i len obmedziť na konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvého stupňa (prvá časť ust. § 219 ods. 2 O. s. p.), pre nutnosť vyporiadania sa aspoň stručne aj s odvolacími námietkami a pre celkovú úplnosť sa však žiada aj tu doplniť (§ 219 ods. 2 O. s. p. in fine) nasledovné :

Občiansky zákonník upravuje prepravné zmluvy (zmluvu o preprave osôb a zmluvu o preprave nákladu) v § 760 až § 773. Úprava prepravných zmlúv v Občianskom zákonníku je veľmi stručná a obsahuje iba základné pravidlá, ktoré platia pri prepravných zmluvách. Vzhľadom na väčšie množstvo rôznorodých spôsobov dopravy (železničná, cestná, vodná, mestská atď.), ktoré si vyžadujú svoje špecifické úpravy, nebolo ani možné všetky otázky týkajúce sa právnej úpravy upraviť v Občianskom zákonníku podrobnejšie. Preto § 772 O. z. ods. 1 ustanovuje, že podrobnejšiu úpravu osobnej a nákladnej prepravy ustanovujú osobitné predpisy, najmä prepravné poriadky a tarify.

Podľa § 760 O. z. zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil do miesta určenia riadne a včas.

Citované ustanovenie nepriamo vymedzuje pojem zmluva o preprave osôb tým, že ustanovuje základné práva a povinnosti účastníkov tejto zmluvy. Podľa tohto ustanovenia zmluvou o preprave osôb vzniká cestujúcemu, ktorý za určené cestovné použije dopravný prostriedok, právo, aby ho dopravca prepravil na miesto určenia riadne a včas.

Z tohto ustanovenia vyplývajú aj pojmové znaky zmluvy o preprave osôb. Ide o zmluvu uzavretú medzi dvoma účastníkmi, t. j. medzi cestujúcim, ktorého treba dopraviť na miesto určenia a dopravcom, ktorý má povinnosť cestujúceho dopraviť na miesto určenia včas a riadne. Doprava osoby na miesto určenia sa uskutočňuje určeným dopravným prostriedkom, ktorý si cestujúci zvolil, za odplatu (cestovné). Citované ustanovenie nevymedzuje formu a spôsob uzavretia zmluvy o preprave osoby žiadnym spôsobom. Ide teda o zmluvu neformálnu, ktorá sa môže uzavrieť rôznym spôsobom určeným v prepravných poriadkoch podľa druhu a spôsobu dopravy (napr. zakúpením cestovného lístka, letenky, vstupom do dopravného prostriedku, znehodnotením cestovného lístka pri vstupe do dopravného prostriedku, dohodou o určení miesta určenia dopravy a pod.) s tým, že podrobnosti o právach a povinnostiach účastníkov zmluvy o preprave sú upravené v prepravných poriadkoch, ktoré si vypracúvajú dopravcovia na základe všeobecne záväzných predpisov. Pokiaľ ide o cestovné, jeho výška je určená podľa príslušných taríf.

Zmluva o preprave v MHD bola v prejednávanej veci uzavretá konkludentným konaním spočívajúcim na strane žalovaného ako cestujúceho v nástupe do dopravného prostriedku. Zvláštnosť tejto zmluvy ako zmluvy neformálnej spočíva v tom, že tým, že cestujúci nastúpi do dopravného prostriedku konkludentne pristupuje na celý rozsah poskytovanej služby, mlčky pristupuje aj na ďalšie všeobecne známe vedľajšie dojednania zmluvy upravené v rozhodnom období v zákone č. 168/1996 Zb. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov a v Prepravnom poriadku MHD v Bratislave, vydanom žalobkyňou, t. j. mať u seba platný cestovný lístok a na vyzvanie ho predložiť ku kontrole. Takýmto je aj dojednanie, že pokiaľ cestujúci nezaplatí riadne a včas cestovné, ktoré je cenou poskytovanej služby, súhlasí s tým, že mu bude účtovaná sankčná úhrada. Použitie prostriedku MHD je v plnej dispozícii občana ako cestujúceho a je na jeho úvahe, či za takto stanovených podmienok do dopravného prostriedku nastúpi a zmluvu o preprave uzavrie.

Neobstojí námietka žalobkyne, že súd mal vo veci nároku na zaplatenie úhrady za nepreukázanie sa cestovným lístkom aplikovať ust. § 101 O. z. (všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu), lebo úhrada nepatrí medzi práva z prepravy v zmysle § 760 O. z.. Aj podľa názoru odvolacieho súdu, právne vzťahy účastníkov konania a tým aj oba uplatnené nároky žalobkyne ako dopravcu na zaplatenie cestovného a úhrady vo výške stonásobku základného cestovného bez príplatkov a zliav voči žalovanému (cestujúcemu), vyplývajú zo zmluvy o preprave (§ 760 O. z.), a preto nie je dôvod na to, aby sa na každý

z týchto nárokov aplikovala iná premlčacia doba. Právo na zaplatenie cestovného a úhrady má rovnaký právny základ - porušenie podmienok zmluvy o preprave, teda na ich uplatnenie vo vzťahu k premlčaniu sa tak vzťahuje ust. § 108 O. z.. Právo na zaplatenie úhrady („pokuty“) nemôže vzniknúť samostatne a oddelene len na základe zákona o cestnej doprave (aj keď môže byť samostatne a oddelene uplatnený na súde), ale len spolu s nárokom na zaplatenie cestovného. Oba nároky vznikli zo zmluvy o preprave osôb v MHD, resp. z jej porušenia, a to súčasne. U oboch nárokov preto začína rovnako plynúť aj premlčacia doba stanovená v § 108 O. z.. Správny je preto záver súdu prvého stupňa o premlčaní nároku žalobkyne, keďže žaloba bola súdu doručená až 19.6.2013, t. j. po uplynutí zákonnej ročnej premlčacej doby (žalobkyňa mohla uplatniť svoj nárok najskôr 24.3.2011 teda v deň nasledujúci po vzniku právneho vzťahu zo zmluvy, pri ktorej nebola dohodnutá splatnosť, keď veriteľ požiadal o plnenie 23.3.2011, koniec jednoročnej premlčacej lehoty pripadol na sobotu 24.3.2012, posledným dňom lehoty je potom 26. marec 2012 - pondelok, bežný pracovný deň). Rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave z 24.2.2014 sp. zn. 2Co/15/2014 (na ktoré odvolateľka poukazovala v odvolaní ako na rozhodnutie v skutkovo totožnej veci) odvolací súd síce zrušil rozsudok súdu prvého stupňa (zamietajúci žalobu žalobcu z dôvodu, že opatrovníčka žalovaného sa premlčania uplatneného nároku dovolala) a vrátil mu vec na ďalšie konanie, avšak z dôvodu, že súd prvého stupňa rozhodol vecne nesprávne, nakoľko vyššie v zátvorke uvedený skutkový záver nemal oporu v zistenom skutkovom stave, keďže v spise sa žiadne písomné podanie ani iný úkon opatrovníčky žalovaného, ktorý by obsahoval námietku premlčania, nenachádzal. V prejednávanej veci sa však na č. I. 42 spisu nachádza písomné podanie opatrovníčky žalovaného z 13.8.2014, v ktorom táto uplatnila námietku premlčania. Navyiac rozhodnutím iného odvolacieho súdu v inej veci nie je odvolací súd viazaný.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu, potom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej ako vecne správny, včítane závislého, avšak odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutého výroku o náhrade trov konania, ako vo výroku vecne správneho s použitím § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil.

V takto skončenom odvolacom konaní bol plne úspešný žalovaný (žalobkyňa s odvolaním neuspela vôbec) a bol to tak on, komu podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. vzniklo aj právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaný však nepodal návrh na priznanie mu náhrady trov ani v tomto prípade a ak sa ani zo spisu vznik žiadnych trov konania tohto účastníka v odvolacom konaní nepodával, rozhodnúť šlo aj tu iba nepriznaním náhrady.

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.